

ПРОБЛЕМА СЕНСУ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ У СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Сокол З.М.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Старікова Г.Г.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, м. Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057) 70-21-465)

Theses are devoted to the problem of the meaning of life that is relevant for each person. The approaches of modern philosophers to the question of life and death are considered. The problem of personal development, setting your own goals in life and developing your own ideals and values is analyzed.

Питання про сенс людського життя було темою філософських роздумів впродовж усієї історії філософії. Свої відповіді на це питання пропонували стародавні греки й римляни, богослови і схоласти, творці науки епохи раціоналізму. Не залишилась осторонь цих важливих проблем і сучасні філософія, зокрема, представники екзистенціалізму.

Вони вважали, що людина – це єдина істота, яка усвідомлює свою смертність і може робити її предметом обговорення. Покликання, призначення, завдання кожної людини всебічно розвивати всі свої здібності, внести свій особистий вклад в історію, у прогрес суспільства, його культури. Сенс життя полягає у самому житті, в його вічному русі як становленні самої людини. Смерть страшна для тих, хто не бачить, як безглузда і згубна його особисте самотнє життя, і хто думає, що він не помре. Людина помирає, але її ставлення до світу продовжує діяти на людей, нехай і не так, як при житті. Сенс життя – це усвідомлювана цінність, якій людина підпорядковує своє життя, заради чого ставить і здійснює життєві цілі. Це також питання про сенс смерті людини і про її безсмертя. Якщо людина не залишилася після свого життя тінню, значить, її життя по відношенню до вічності було примарним.

Питання про сенс життя, так чи інакше, постає перед кожною людиною – якщо вона хоч скільки-небудь склалася як людина. Зазвичай подібні питання приходять в ранній юності, коли новостворена людина повинна зайняти своє місце в житті – і прагне знайти його. Але буває, що про сенс життя доводиться думати і в старості, і в передсмертному стані. Питання про сенс життя – це питання про те, чи варто жити? А якщо все ж таки варто, то для чого жити? З давніх-давен люди задавалися цим питанням, намагаючись знайти логіку свого життя.

У філософії існує два шляхи вирішення цього питання:

1. Сенс життя спочатку притаманне життю в його глибинних підставах, для цього підходу найбільш характерне релігійне тлумачення.

2. Сенс життя твориться самим суб'єктом – відповідно з цим твердженням можна розуміти, що ми самі свідомо просуваємося до

поставленої перед нами мети будь-якими способами буття. Ми надаємо сенсу життю і тим самим вибираємо і творимо людську сутність. Життя кожної людини драматичне як би вдало не складалося життя, як би воно не було тривалим, кінець неминучий. Всі наші життєві справи повинні порівнюватися з вічним, людина приречена на міркування про смерть і в цьому її відмінність від тварини, яка смертна, але не знає про це.

Якщо людина позбавлена сенсу в житті, це означає, що у неї немає внутрішньої мотивації, а це робить її слабкою. Відсутність мети не дозволяє взяти власну долю у свої ж руки, протистояти негараздам і труднощам, до чогось прагнути. Людиною без сенсу життя легко керувати, так як у неї немає своєї думки, амбіцій, життєвих критеріїв. У таких випадках свої бажання підмінюються чужими, в результаті чого страждає індивідуальність, не виявляються приховані таланти і здібності. Психологи кажуть, що якщо людина не хоче або не може знайти свій шлях, призначення, мету, то це призводить до неврозів, депресії, алкоголізму, наркоманії, суїцидів. Тому кожна людина повинна шукати сенс свого життя, нехай навіть несвідомо, до чогось прагнути, чогось чекати. Фромм вважав, що без цілей в житті жити не вийде, тому що людині ні до чого буде прагнути і нічого буде домагатися. Адже життя, наповнене цілями і мріями, цікаве і захоплююче.

Як стверджував А. Адлер, призначення людського життя полягає у розвитку людської душі. Адже у кожної людини є якийсь ідеал, до якого вона прагне і хоче бути схожим на нього. Звичайно, цей ідеал являє собою щось хороше і позитивне. Домігшись своєї мети, людина зможе побачити, у чому воістину справжнє призначення її життя, і для чого вона потрібна суспільству і світу. Якщо людина не вміє ставити перед собою цілі, то її життя не має ніякого сенсу. Але Адлер дотримувався того, що все смисли життя можна розділити на кілька груп, які будуть підходити не всім, тому що всі люди індивідуальні. І у кожної людини своя мета, яка наповнить її життя сенсом.

То який сенс життя у людини? Як було описано вище, у кожного в цьому світі свої цілі в житті, а значить, і своє призначення. Не варто забувати про індивідуальність кожної особистості, від якої багато що залежить: і цілі, і переваги, і погляди.

Перелік джерел

1. Нарский И.С. Западноевропейская философия 19 в. – М., 1976.
2. Лосский Н.О. История русской философии. – М.: Высшая школа, 1991.
3. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М.: Прогресс, 1990.